

अध्याय २१ वा.

श्रीगणेशायनमः । श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीगुरुभ्योनमः ॥

श्रीकुलदेवतायैनमः । श्रीसीतारामचंद्राभ्यांनमः ॥

श्रीसद्गुरुसाईनाथायनमः

गताध्यायांतीं कथानुसंधान । ठाकूरादिकां महापुरुष दर्शन ॥

कैसें झालें तें करावें श्रवण । एकाग्र मन करोनी ॥ १ ॥

काय तथा वक्त्याच्या बोलें । श्रवणीं जें पडतां श्रोता न डोले ॥

अंगीचा रोमांचही न हाले । व्यर्थ गेले ते बोल ॥ २ ॥

जया श्रवणीं न श्रोते रिझले । बाष्प गद्गद कंठ न दाटले ॥

नयनीं प्रेमानंदाश्रू न वाहिले । व्यर्थ गेलें तें कथन ॥ ३ ॥

वाणी बाबांची मनोहारिणी । उपदेशाची अलौकिक सरणी ॥

जयांची प्रतिपदीं अभिनव करणी । मस्तक चरणीं तयांचे ॥ ४ ॥

न येतां दैव उदयासी । गांठी न पडे साधुसंतांशीं ॥

तो जवळ असतां उशापाशीं । पाप राशीस दिसेना ॥ ५ ॥

या प्रमेयाच्या सिद्धतेशीं । नलगे जावें देशीं विदेशीं ॥

मीच माझिया अनुभवाशीं । श्रोतियांशीं कथितों कीं ॥ ६ ॥

पीर मौलाना नामें प्रसिद्ध । होते वांद्रें शहरीं सिद्ध ॥

हिंदू पारशी परधर्मी प्रबुद्ध । घेती शुद्ध दर्शन तें ॥ ७ ॥

मी ते शहरचा न्यायाधीश । मुजावर तयांचा नाम इन्स ॥

पाठ पुरविली रात्रंदिवस । यावया दर्शनास तयानें ॥ ८ ॥

हजारो लोक तेथें यावे । किमर्थ आपण तेथें जावें ॥
 भीडेभाडेच्या भरी भरावें । आचवावें निज लौकिका ॥ ९ ॥
 ऐसें कांहीं मनीं भावावें । दर्शनास कधींही न जावें ॥
 आपणचि आपुले छायेस भ्यावें । दुर्दैव यावें आडवें ॥ १० ॥
 ऐसीं कित्येक वर्षे गेलीं । तेथून पुढें बदली झाली ॥
 पुढें जेव्हां ती वेळ आली । शिरडी जोडिली अखंड ॥ ११ ॥
 तात्पर्य हा संतसमागम । अभाग्यास ना तेथें रिगंम ॥
 होतां ईश्वरी कृपा हा सुगम । अन्यथा दुर्गम हा योग ॥ १२ ॥
 ये विषयींची गोड कथा । श्रोतां सादर परिसिजे आतां ॥
 या संतांच्या अनादी संस्था । गुह्य व्यवस्था कौशा त्या ॥ १३ ॥
 यथाकाल वर्तमान । जया जें जें आवडे स्थान ॥
 अवतार घेती कार्याकारण । परी ते अभिन्न परस्पर ॥ १४ ॥
 देश काल वस्तु भिन्न । परी एकाची जी ऊणखूण ॥
 दुजा संत जाणे संपूर्ण । अंतरीं एकपण सकळिकां ॥ १५ ॥
 जैसीं सार्वभौम राजाचीं ठाणीं । वसविलीं असती ठिकठिकाणीं ॥
 तेथ तेथ अधिकारी नेमुनी । अबादानी संपादिते ॥ १६ ॥
 तैसाच हा स्वानंद साम्राट् । जागोजागीं होऊनि प्रकट ॥
 चालवी हा निजराज्य शकट । सूत्रें अंप्रकट हालवी ॥ १७ ॥
 एकदां एक आंग्ल विद्याविभूषित । वी. ए. या उपपदानें युक्त ॥
 जे हळूहळू मार्ग क्रमत । झाले नामांकित अधिकारी ॥ १८ ॥
 मिळाली पुढें मामलत । वाढतां वाढतां झाले प्रांत ॥
 तयांस साईबाबांचा सांगौत । सुदैवें प्राप्त जाहला ॥ १९ ॥

दिसाया ही मामलत बरी । डोंगरी जैसी दुरून साजिरी ॥
 निकट जातां वेढिली काजरीं । मानें परी ती मोठीच ॥ २० ॥
 गेले ते पूर्वील गौड दिवस । जें होती या अधिकाराची हौस ॥
 प्रजाही मानी अधिकारियास । परस्परांस आनंद ॥ २१ ॥
 पुसूं नये आतांचे हाल । सुखाची नोकरी गेला तो काळ ।
 आतां जबाबदारीचा सुकाळ । ओला दुकाळ पैशाचा ॥ २२ ॥
 पूर्वील मामलतीचा मान । तैसेच पूर्वील प्रांतासमान
 वैभव आतां येना दिसून । नोकरी कसून करितां ही ॥ २३ ॥
 असो तेही अधिकार संपादन । अलोट पैका वेंचिल्यावांचून ॥
 न करितां सतत अभ्यास शीण । इतर कोण करूं शके ॥ २४ ॥
 आधीं होऊं लागे बी. ए. । मग तो नगदी कारकून होये ॥
 महिना पगार तीस रुपये । मार्गें ऐसीये ते गति ॥ २५ ॥
 यथाकाळें घाटावर जावें । जमिन मापणी काम शिकावें ॥
 मोजणीदारांमध्ये रहावें । पास व्हावें परिक्षे ॥ २६ ॥
 पुढें जेव्हां एकादी असामी । स्वयें जाईल वैकुण्ठधामीं ॥
 करील अपुली जागा रिकामी । पडेल कामीं ती याच्या ॥ २७ ॥
 आतां असो हें चऱ्हाट । कशास पाहिजे नुसती वटवट ॥
 ऐशा एकास साईची भेट । झाली ती गोष्ट परिसावी ॥ २८ ॥
 वेळगावांनिकट देख । ग्राम आहे वडगांव नामक ॥
 आलें मोजणीदारांचें पथक । मुक्काम एक तें केला ॥ २९ ॥
 गांवीं होते एक सत्पुरुष । गेले त्यांचे दर्शनास ॥
 चरणांवरी ठेविलें शीस । प्रसाद आशीष पावले ॥ ३० ॥

त्या सत्पुरुषाचे हातांत । होता निश्चळ दासकृत ॥
 विचारसागर नामक ग्रंथ । जो ते वाचीत तें होते ॥ ३१ ॥
 पुढें कांहीं वेळ जातां । येतों म्हणून निघू लागतां ॥
 ते साधू जें बदले उलहासता । त्या गृहस्था तें परिसा ॥ ३२ ॥
 बरें आतां आपण यावें । या ग्रंथाचें अवलोकन करावें ॥
 तेणें तुमचे मनोरथ पुरावे । असावें हें लक्षांत ॥ ३३ ॥
 तुम्ही पुढें निजकार्योद्देशें । जातां जातां उत्तर दिशे ॥
 मार्गांत महाभाग्यवशें । महापुरुषासीं दर्शन ॥ ३४ ॥
 पुढील मार्ग ते दावितील । मनासि निश्चलता ते देतील ॥
 तेच मग उपदेशितील । ठसवितील निजबोध ॥ ३५ ॥
 तेथील मग तें कार्य सरलें । जुन्नरास तेथून बदलले ॥
 नाणें घाट चढणें आलें । ओढवलें तें संकट ॥ ३६ ॥
 मार्ग तेथील अति विकट । रेड्यावरून चढती घाट ॥
 रेडा हाच तदर्थ संकट । आणिला निकट आरुढाया ॥ ३७ ॥
 होतील पुढें मोठे अधिकारी । मिळतील घोडे गाड्या मोटरी ॥
 आज तों घ्या रेड्याची हाजिरी । वेळ साजरी करा कीं ॥ ३८ ॥
 घाट चढणें अशक्य पायीं । रेडियावीण नाहीं सोई ॥
 ऐसी ती नाणेंघाटाची नवलाई । अंपूर्वाई वहनाची ॥ ३९ ॥
 मग त्यांनीं केला विचार । पालाणिला रेडा केला तयार ॥
 त्यावरीं चढविलें खोगिर । कष्टें स्वार जाहले ॥ ४० ॥
 स्वार खरे पण होती चढण । रेडिया सारखें अपूर्व वहन ॥
 झोंके हिसके खातां जाण । भरली कणकण पाठींत ॥ ४१ ॥

१ या नांवाचा एक घाट आहे. २ वाहन, ३ तऱ्हेवाईकपणा,
 ४ तयार केला, ५ उसण.

असो पुढें हा प्रवास सरला । जुन्नराचा कार्यक्रम पुरला ॥
 मग बदलीचा हुकूम झाला । मुक्काम हालला तेथूनी ॥ ४२ ॥
 कल्याणास झाली बदली । चांदोरकरांची मांड पडली ॥
 साईनाथांची कीर्ति ऐकिली । बुद्धि उदेली दर्शनाची ॥ ४३ ॥
 दुसरे दिवशीं आली बारी । झाली चांदोरकरांची तयारी ॥
 म्हणती चलाहो बरोबरी । करूं वारी शिरडीची ॥ ४४ ॥
 घेऊं बाबांचें दर्शन । करूं उभयतां तयांसी नमन ॥
 राहूं तेथें एकदों दिन । येवूं परतोन कल्याणा ॥ ४५ ॥
 परी तेच दिनीं ठाणें शहरांत । दिवाणीचे अदालतींत ॥
 मुकदमा सुनावणी निर्णीत । त्यागिली सोबत तदर्थ ॥ ४६ ॥
 नानासाहेब आग्रह करित । चलाहो आहेत बाबा समर्थ ॥
 पुरवितील तुमचा दर्शनार्थ । किंपदार्थ तो मुकदमा ॥ ४७ ॥
 परी हें कैंचें तयांस पटे । तारिख चुकवितां भय वाटे ॥
 चुकतील केंवी हेलपट्टे । भालपट्टीं लिहिलेले ॥ ४८ ॥
 नानासाहेब चांदोरकरे । कथिलीं पूर्वील प्रत्यंतरे ॥
 दर्शनकाम धरितां अंतरे । विघ्न तें सरे बाजूला ॥ ४९ ॥
 परी येईना विश्वास जीवा । करितील काय निजस्वभावा ॥
 म्हणती आधीं घोर चुकवावा । निकाल लावावा दाव्याचा ॥ ५० ॥
 असो ते मग ठाण्यास गेले । चांदोरकर शिरडीस निघाले ॥
 दर्शन घेऊन परत फिरले । नवल वर्तलें इकडे पै ॥ ५१ ॥
 वेळीं जरी हे हजर राहिले । दाव्याचें काम पुढें नेमिलें ॥
 चांदोरकरही हातचे गेले । स्वजील झाले अंतरी ॥ ५२ ॥

विश्वास ठेवितों बरें होतें । चांदोरकर सर्वें नेते ॥
 दर्शनाचें कार्य उरकतें । स्वस्थचित्तें शिरडींत ॥ ५३ ॥
 दाव्यापरी दावा राहिला । साधू समागमही अंतरला ॥
 उठाउठी निश्चय केला । जावयाला शिरडीस ॥ ५४ ॥
 न जाणो मी शिरडीस जातां । समयीं नानांची भेट होतां ॥
 स्वयें निरवितील साईनाथा । आनंद चित्ता होईल ॥ ५५ ॥
 शिरडीस नाहीं कोणी परिचित । तेथ मी सर्वथैव अपरचित ॥
 नाना भेटतां होईल उचित । जरी क्वचित योग तो ॥ ५६ ॥
 ऐसे विचार करीत करीत । बैसले ते अग्निरथांत ॥
 दुसरे दिवशीं पावले शिरडींत । नाना तें अर्थात नाहींत ॥ ५७ ॥
 हे जे दिनीं जावया निघाले । नाना ते दिनीं जावया गेले ॥
 तेणें हे बहु हताश झाले । अति हिरमुसले मनांत ॥ ५८ ॥
 असो मग त्यांस तेथें भेटले । त्यांचे दुसरे स्नेही भले ॥
 त्यांनीं साईचें दर्शन करविलें । हेतु पुरविले मनाचे ॥ ५९ ॥
 दर्शनें पायीं जडलें चित्त । घातला साष्टांग दंडवत ॥
 शरीर झालें पुलकांकित । नयनीं स्रवत प्रेमाश्रु ॥ ६० ॥
 मग ते होतां क्षणैक स्थित । काय त्यांसी बावा वदत ॥
 त्रिकालज्ञ मुख करोनि सस्मित । सावचित्त तें परिसा ॥ ६१ ॥
 'कानडी अप्पाचें तें सांगणें । जैसे रेडिया संगें घाट चढणें ॥
 ऐसें न येथिल सोपें चालणें । अंग झिजविणें अनिवार्य ॥ ६२ ॥
 कर्णीं पडतां खुणेचीं अक्षरें । अंतरंग अधिकचि गहिवरे ॥
 पूर्वील सत्पुरुष वचन खरें । प्रत्यंतरें ठरलें कीं ॥ ६३ ॥
 मग जोडूनिया उभय हस्तां । साईपदीं ठेविला माथा ॥
 म्हणती कृपा करा साईनाथा । मज अनाथा पदरीं घ्या ॥ ६४ ॥

आपणचि माझे महापुरुष । निश्चळ-दासग्रंथोपदेश ॥
 आज मज कळला अशेष । निर्विशेष सुखबोध ॥ ६५ ॥
 कुठें वडगांव कुठें शिरडी । काय ही सत्पुरुषमहापुरुष जोडी ॥
 किती ती स्वल्पाक्षर भाषा उघडी । उपदेश निरवडी कैसी हे ॥ ६६ ॥
 एक म्हणती ग्रंथ वाचा । पुढें संगम महापुरुषाचा ॥
 मग ते पुढील कर्तव्याचा । उपदेश साचा करतील ॥ ६७ ॥
 दैवयोगें तेही भेटले । तेच ते हें खुणांही पटविलें ॥
 परी तें एकाचें वाचिलें । दुजिया आचरिलें पाहिजे ॥ ६८ ॥
 तयांसि म्हणती साईनाथ । अप्पांनीं सांगितलें तें यथार्थ ॥
 परी जेव्हां तें येईल कृतींत । पूर्ण मनोरथ तें होती ॥ ६९ ॥
 निश्चळदास विचारसागर । वडगावीं भक्तार्थ झाला उच्चार ॥
 काळें ग्रंथ पारायणानंतर । शिरडींत आचार कथियेला ॥ ७० ॥
 ग्रंथ करावा आधीं श्रवण । त्याचेंच मग करावें मनन ॥
 होतां पारायणावर्तन । निदिध्यासन होतसे ॥ ७१ ॥
 वाचिलें तें नाहीं संपलें । पाहिजे तें कृतींत उतरलें ॥
 या उपडी घड्यावर तोय ओतलें । तैसें जहालें तें सकळ ॥ ७२ ॥
 व्यर्थ व्यर्थ ग्रंथ वाचन । हातीं नये जो अनुभवज्ञान ॥
 ब्रह्मसंपन्न गुरुकृपेवीण । पुस्तकी ज्ञान निर्फळ ॥ ७३ ॥
 ये अर्थींची अल्प कथा । दावील भक्तीची यथार्थता ॥
 पुरुषार्थाची अत्यवश्यकता । श्रोतां निजस्वार्था परिसिजे ७४ ॥
 एकदां एक पुण्य-पट्टणकर ॥ नामें अनंतराव पाटणकर ॥
 साईदर्शनीं उपजला आदर । आले सत्वर शिर्डीस ॥ ७५ ॥
 वेदांत श्रवण जाहला सकळ । सटीक उपनिषदें वाचिलीं समूळ ॥
 परी तन्मानस अक्षयी चंचळ । राहीना तळमळ त्याची ॥ ७६ ॥

घेतां साईसमर्थांचें दर्शन । निवाले पाटणकरांचे नयन ॥
 करुनि पायांचें अभिवंदन । यथोक्त पूजन संपादिलें ॥ ७७ ॥
 मग होऊनि बद्धांजुळी । बैसूनि सन्मुख बाबांचें जवळी ॥
 अनंतराव प्रेम समेळीं । करुणा बहाळीं पुसत कीं ॥ ७८ ॥
 केले विविध ग्रंथावलोकन । वेदवेदांग उपनिषदंध्ययन ॥
 केले सच्छास्त्र पुराण श्रवण । परी हें निर्विण्ण मन कैसें ॥ ७९ ॥
 वाचिलें तें व्यर्थ गेलें । ऐसेंच आतां वाटू लागलें ॥
 अक्षरहीन भावार्थी भले । वाटती चांगले मजहून ॥ ८० ॥
 वायां गेलें ग्रंथावलोकन । वायां शास्त्र परिशीलन ॥
 व्यर्थ हें सकळ पुस्तकी ज्ञान । अस्वस्थ मन हें जोंवरी ॥ ८१ ॥
 काय ती फोल शास्त्र व्युत्पत्ती । किमर्थ महावाक्यांनुवृत्ती ॥
 जेणें न लाधे चित्तास शांती । ब्रह्मसंविती काश्यांची ॥ ८२ ॥
 कर्णोपकर्णीं परिसिली वार्ता । साई दर्शनं निवारे चिंता ॥
 विनोद गोष्टी वार्ता करितां । सहज सत्पथा लाविती ते ॥ ८३ ॥
 म्हणवून महाराज तपोराशी । पातलों अपुल्या पायांपाशीं ॥
 येईल स्थैर्य माझिया मनाशीं । आशिर्वचनाशीं द्या ऐशा ॥ ८४ ॥
 तंव महाराज झाले कथिते । एका विनोदपर आख्यायिकेतें ॥
 जेणें अनंतराव समाधानातें । पावला साफल्यते ज्ञानाच्या ॥ ८५ ॥
 ती अल्पाक्षर परमसार । कथा कथितों व्हा श्रवणतत्पर ॥
 विनोद परी तो बोधपर । कोण अनादर करील ॥ ८६ ॥
 बाबा देत प्रत्युत्तर । एकदां एक आला सौदागर ॥
 तेव्हां एक घोडे समोर । घाली लेंडार नवांचें ॥ ८७ ॥
 सौदागर निजकार्य तत्पर । लेंडिया पडतां पसरिला पदर ॥
 बांधून घेतां घट्ट त्या समग्र । चित्तैकाग्र्य लाधला ॥ ८८ ॥

१ उपनिषदांचें अध्ययन. २ महत्वाक्यांचा जप. ३ ब्रह्मज्ञान. ४ कसली ?
 ५ लेंड्या. ३ नऊ.

हें काय वदले साईसमर्थ । काय असावा कीं मथितार्थ ॥
 लेंडिया संग्रही सौदागर किमर्थ । कांहींही अर्थ कळेना ॥ ८९ ॥
 ऐसा विचार करीत करीत । अनंतराव माघारा येत ॥
 कथिलें संभाषण इत्यंभूत । केळकरांप्रत तयानें ॥ ९० ॥
 म्हणती सौदागर तो कोण । लेंडियांचें काय प्रयोजन ॥
 नवांचेंच काय कारण । सांगा उलगडून हें मजला ॥ ९१ ॥
 दादा हें काय आहे कोडें । मी अल्पबुद्धी मज तें नुलगडें ॥
 होईल बाबांचें हृदय उघडें । ऐसें रोकडें मज कथा ॥ ९२ ॥
 दादा वदती मजही न कळे । ऐसेंच बाबांचें भाषण सगळें ॥
 परी तयांच्याच स्फूर्तीच्या बळें । कथितों आकळे जें मज ॥ ९३ ॥
 कृपा ईश्वरी तें हें घोडें । हें तो नवविधा भक्तीचें कोडें ॥
 विना भक्ती न परमेश्वर जोडे । ज्ञाना न आतुडे एकल्या ॥ ९४ ॥
 श्रवण कीर्तन विष्णुस्मरण । चरणसेवन अर्चन वंदन ॥
 दास्य सख्य आत्मनिवेदन । भक्ती हे जाण नवविधा ॥ ९५ ॥
 पूर्ण भाव ठेवूनि अंतरीं । यांतून एकही घडली जरी ॥
 भावाचा भुकेला श्रीहरी । प्रकटेल घरींच भक्ताच्या ॥ ९६ ॥
 जपतपत्रत योगसाधन । वेदोपनिषद परिशीलन ॥
 उदंड अध्यात्मज्ञान निरूपण । भक्तीविहीन तें फोल ॥ ९७ ॥
 नको वेदशास्त्र व्युत्पत्ती । नको ज्ञानी हें दिगंत कीर्ती ॥
 नको शुष्क भजन प्रीती । प्रेमळ भक्ती पाहिजे ॥ ९८ ॥
 स्वयें आपणा सौदागर समजा । सौद्याच्या या भावार्था उमजा ॥
 फडकतां श्रवणादि भक्तीची ध्वजा । ज्ञानराजा उल्हासे ॥ ९९ ॥
 घोडयानें घातल्या लेंड्या नऊ । सौदागर अतुरते धांवला घेऊं ॥
 तैसाच नवविधा भक्तिभावू । धरितां विसावू मनातें ॥ १०० ॥

तेणेंच मनास येईल स्थैर्य । सर्वाठायीं सद्भाव गांभीर्य ॥
 त्यावीण चांचल्य हें अनिवार्य । कथिती गुरूवर्य सप्रेम ॥ १०१ ॥
 दुसरे दिवशीं अनंतराय । वंदूं जातां साईचे पाय ॥
 पदरीं बांधिल्यास लेंड्या काय । पृच्छा ही होय त्यास ॥ १०२ ॥
 अनंतराव तेव्हां प्रार्थिती । कृपा असावी दीनावरती ॥
 सहज मग त्या बांधिल्या जाती । काय ती महती त्यांची ॥ १०३ ॥
 तंव बाबा आशिर्वाद देती । कल्याण होईल आश्वासिती ॥
 अनंतराव आनंदले चित्तीं । सुख संविती लाधले ॥ १०४ ॥
 आतां आणीक अल्प कथा । श्रोतां परिसिजे सादर चित्ता ॥
 कळेल बाबांची अंतर्ज्ञानिता । सन्मार्ग प्रवर्तकता तैसीच ॥ १०५ ॥
 एकदां एक वकील आले । येतांक्षणींच मशीदी गेले ॥
 साईनाथांचें दर्शन घेतलें । पाय वंदिले त्यांचे ॥ १०६ ॥
 सर्वेंच मग देऊनि दक्षिणा । बैसले बाजूस वकील तत्क्षणा ॥
 तेथें चालल्या साई संभाषणा । आदर श्रवणा उपजला ॥ १०७ ॥
 बाबा तंव तिकडे मुख फिरविती । वकीलांस अनुलक्षून वदती ॥
 बोल ते वर्मीं जाऊन खोंचती । वकील पावती अनुताप ॥ १०८ ॥
 “लोक तरी हो लबाड किती । पायां पडती दक्षिणा ही अपिती” ॥
 “आणीक आंतून शिव्याही देती । काय चमत्कृति सांगावी” ॥ १०९ ॥
 ऐकून हें वकील स्वस्थ राहिले । कीं ते निजांतरीं पूर्ण उमजले ॥
 उद्धार अन्वर्थ हें त्यां पटलें । तात्पर्य ठसलें मनासीं ॥ ११० ॥
 पुढें जेव्हां ते वाड्यांत गेले । दीक्षितांलागीं कथिते झाले ॥
 कीं जें बाबा लाऊनि बोलले । सार्थची व्हिलें तें सर्व ॥ १११ ॥
 येतांच मजवर झाडिला ताशेरा । तो मज केवळ दिधला इशारा ॥
 कुणाची थहा निंदादि प्रकारा । देई न थारा अंतरीं ॥ ११२ ॥

शरीरप्रकृती होऊनि अस्वस्थ । मुन्सफ अमुचे जाहले त्रस्त ॥
 राहिले रजेवर येथें स्वस्थ । अपुली प्रकृत सुधरावया ॥ ११३ ॥
 वकीलांच्या खोलींत असतां । मुन्सफांसंबंधें निघाल्या वार्ता ॥
 अर्थोअर्थी संबंध नसतां । ऊहापोहता चालली ॥ ११४ ॥
 औषधावीण या शरीरापदा । टळतील का लागतां साईच्या नादा ॥
 पावले जे मुन्सफीचे पदा । त्यां हा धंदा साजे का ॥ ११५ ॥
 ऐसी त्यांची निंदा चालतां । चालली साईची उपहासता ॥
 मीही त्यांतची होतो अंशता । तीची अनुचितता दर्शविली ॥ ११६ ॥
 ताशेरा नव्हे हा अनुग्रह । व्यर्थ कुणाचा ऊहापोह ॥
 उपहास निंदादि कुत्सित संग्रह । असत्परिग्रह वर्जावा ॥ ११७ ॥
 आणीक एक हें प्रत्यंतर । असतां शंभर कोसांचें अंतर ॥
 साई जाणें सर्वाभ्यंतर । खरे अंतर्ज्ञानी ते ॥ ११८ ॥
 आणिक एक झाला निवाड । असोत मध्यें पर्वत पहाड ॥
 कांहीं न साईच्या दृष्टी आड । गुप्तही उघड त्या सर्व ॥ ११९ ॥
 असो पुढें तेव्हांपासुनी । केला निश्चय वकीलांनीं ॥
 अतःपर निंदा दुरुक्ती वचनीं । खडा कानीं लाविला ॥ १२० ॥
 आपण कांहींही कुठेंही करितां । येई न साईची दृष्टी चुकवितां ॥
 येविषयीं जाहली निश्चितता । असत्कार्यार्थता विराली ॥ १२१ ॥

१. अंजनवेलचे मथुरादास, महाराजांचे दर्शनास वारंवार येतात. ते शिर्डीस एक सगुण नांवाचा खाणावळवाला आहे त्याचेकडे उतरतात. एकदां ते व सगुण बोलत बसले असतां कांहीं लोकांच्या उखाळ्यापाखाळ्या निघाल्या. त्यानंतर मथुरादास महाराजांकडे गेले. ते बसल्यानंतर लगेच महाराजांनीं विचारलें “सगुण काय म्हणत होता ?” अर्थात मथुरादास लाजले व मनांत समजले कीं सगुणकडे चालले होते तें महाराजांस पसंत नाही. कोणाच्या उखाळ्या पाखाळ्या काढणें किंवा त्या ऐकणें चागलें नव्हे, हा धडा मथुरादासांनीं घेतला.

उदेली सत्कार्य जागरूकता । मार्गे पुढें साईसन्निधता ॥
 समर्थ कोण त्या वंचिता । निर्धार चित्ता हा ठसला ॥ १२२ ॥
 पाहूं जातां या कथेसी । संबंध जरी त्या वकीलासी ॥
 तरी ती सर्वार्थी आणि सर्वाशीं । बोधक सर्वाशीं सारिखी ॥ १२३ ॥
 वकील वक्ते श्रोते समग्र । आणिक साईचे भक्त इतर ॥
 त्यांचाही ऐसाच निर्धार । व्हावा मी साचार प्रार्थितों ॥ १२४ ॥
 साई कृपा मेघ वर्षतां । होईल आपणां सर्वांची तृप्तता ॥
 ये अर्थी कांही नाही नवलता । सकळां तृषार्ता निववील ॥ १२५ ॥
 अगाध साईनाथांचा महिमा । अगाध त्यांच्या कथा परमा ॥
 अगाध साईचरित्राची सीमा । मूर्त परब्रह्मावतार ॥ १२६ ॥
 आतां पुढील अध्यायीं कथा । परिसाजी सादर श्रद्धाळू श्रोतां ॥
 पुरवील तुमच्या मनोरथा । देईल चित्ता स्थैर्यता ॥ १२७ ॥
 भक्तांची भावी संकटावस्था । ठाऊक आधींच साईसमर्था ॥
 थडामस्करी विनोद वार्ता । हसतां खेळतां टाळिती ॥ १२८ ॥
 भक्त हेमाड साईस शरण । जाहलें हें कथानक संपूर्ण ॥
 पुढील कथेचें अनुसंधान । संकट निवारण भक्तांचें ॥ १२९ ॥
 कैसे साई कृपासागर । भक्तांचीं भावी संकटे दुर्धर ॥
 आधींच जाणूनि करिती परिहार । ईशारा वेळेवर देउनी ॥ १३० ॥
 इति श्री संत सज्जन प्रेरिते । भक्त हेमाडपंत विरचिते ॥
 श्री साईसमर्थ सच्चरिते । अनुग्रहकरणं नाम एकविंशोऽध्याय गोड हा ॥

॥ सद्गुरु साईनाथार्पणमस्तु, शुभं भवतु ॥